

ського господарства і продовольства облдержадміністрації щодо об'ємних коефіцієнтів перерахунку сільськогосподарської продукції в живу вагу великої рогатої худоби.

Крім того, угодою про надання кредиту, може передбачатися нарахування відсоткової ставки від валютного еквівалента суми основного боргу. При цьому експертом використовується інформація НБУ про курс долара США на момент укладання договору та на дату видачі кредиту і погашення відсотків за користування ним.

Таким чином, основним завданням експерта при проведенні судово-економічних досліджень, пов'язаних з кредитуванням фізичних осіб, є перевірка правильності математичних підрахунків та їх відповідності умовам кредитного договору або нормам чинного законодавства.

К. М. Даньшина, старший науковий. співробітник Харківського НДІСЕ,

О. С. Донцова, старший науковий. співробітник Харківського НДІСЕ

ДО ПРОБЛЕМНОГО ПИТАННЯ З ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, СПЕЦІАЛЬНИХ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ І ХАРЧОВИХ ДОБАВОК ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ

При виконанні комплексних хіміко-товарознавчих досліджень у справах про порушення митних правил, експертам ХНДІСЕ доводиться вирішувати серйозну проблему, яка полягає у невідповідності термінів і визначень, передбачених законодавством України: тих, що наведені в митних документах і тих, що визначені у відповідних галузях спеціальних знань.

Розглянемо конкретний приклад вирішення такого роду проблемного питання. На вирішення експертів було поставлено питання про віднесення капсул з назвою «Енергін» до лікарського засобу або харчової добавки. Вирішення цього питання викликало серйозні труднощі, обумовлені протиріччями в нормативних актах митних органів і Міністерства охорони здоров'я України.

Так, згідно з наказом МОЗ України «Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів» від 27 грудня 2006 р. № 897, «Енергін» відноситься до лікарських засобів загальнозміцнюючої дії на основі вітамінів, екстрактів лікарських рослин і мінералів. А митні органи відносять «Енергін» до групи товарів «Харчові добавки», що вносить термінологічну плутанину та робить проблематичним кодування товару.

З точки зору експерта-хіміка, який має вищу фармацевтичну освіту, висновок, наданий митними органами, суперечить Закону України «Про лікарські засоби» від 4 квітня 1996 р. № 123/96-ВР, який регулює правовідносини, пов'язані зі створенням, реєстрацією, виробництвом, контролем якості та реалізацією лікарських засобів тощо, де терміни вважаються в такому значенні: лікарські засоби – це речовини або їх суміші природного, синтетичного чи біотехнологічного походження, які застосовуються для запобігання вагітності, профілактики, діагностики та лікування захворювань людей або зміни стану і функцій організму. Перелік лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в медичній практиці наводиться в нормативний документі – Державному реєстрі лікарських засобів України. До кожного лікарського засобу, що реалізується, додається інструкція про його застосування, яка повинна містити: назву лікарського засобу; загальну характеристику (хімічну назву, основні фізико-хімічні властивості, склад); відомості про фармакологічні властивості; показання для застосуван-

ня; протипоказання; взаємодію з іншими лікарськими засобами; способи застосування та дози; побічну дію; запобіжні заходи; форми випуску; умови та строки зберігання; умови відпуску.

У свою чергу відповідно до Закону України «Про митний тариф України» від 5 квітня 2001 р. № 2371–III і Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про митний тариф України”» від 31 травня 2007 р. № 1109-V, а саме додаткових загальних положень до групи 30 «Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності» (УКТЗЕД), віднесення «Енергіну» до лікарських засобів згідно з вказаним нормативним документом МОЗ не є вирішальним чинником для віднесення його до певної групи товарів.

Під час проведення досліджень експерт-товарознавець встановив, що терміни і визначення, узяті в основу висновку митних органів щодо класифікації препарату «Енергін» суперечать Закону України «Про безпечність та якість харчових продуктів» від 6 вересня 2005 р. № 2809-IV, який регулює відносини між органами виконавчої влади, виробниками, продавцями (постачальниками) та споживачами харчових продуктів і визначає правовий порядок забезпечення безпечності та якості харчових продуктів, що виробляються, знаходяться в обігу, імпортуються, експортуються, де терміни вважаються у такому значенні. Харчова добавка – будь-яка речовина, яка зазвичай не вважається харчовим продуктом або його складником, але додається до харчового продукту з технологічною метою в процесі виробництва, та яка у результаті стає невід’ємною частиною продукту (термін не включає забруднюючі речовини, пестициди або речовини, додані до харчових продуктів для поліпшення їх поживних властивостей). Крім того, харчові добавки не володіють біологічною активністю і їх розрізняють за 30 функціональними класами: барвники, консерванти, антиоксиданти, підсолоджувачі, емульгатори, загусники, желуючі речовини,

стабілізатори та ін., які не можна ототожнювати з біологічно активними добавками до їжі (дієтичні добавки, функціональні харчові продукти, харчові продукти для спеціального дієтичного споживання).

Комісією експертів після проведення порівняльного аналізу інформації, яка міститься в поясненнях до УКТЗЕД з вихідними даними про препарат з довідок Державного фармакологічного центру (ДФЦ) встановлено, що вітаміни в препараті «Енергін» не додаються до діючої речовини, а саме складають її основу ~150 мг. При цьому препарат виготовлено не на основі екстракту рослин, екстракт женьшеню (40 мг) в ньому є однією з великої кількості складових, причому не в тій пропорції, що складає базу препарату в цілому; до складу діючих речовин входить значна кількість сполук заліза 10 мг та ряд інших мінералів і мікроелементів (~105мг), кількість яких є значною для визначальної характеристики об'єкта дослідження; препарат має показання до застосування і призначається по 1 капсулі на добу чи через добу (для БАД норми застосування передбачені ДФЦ не менш двох разів на добу). З огляду на наведене за якісними та кількісними показниками, показаннями і дозами щодо застосування, за реквізитами маркування, препарат «Енергін» не відноситься до «інших харчових продуктів» – «харчових добавок», а є лікарським засобом, що містить вітаміни і розфасований для роздрібної торгівлі.

Таким чином, комплексне дослідження матеріалів справи показали, що «Енергін» містить дозовані активні діючі речовини (комплекс вітамінів, мінералів і мікроелементів, маточне молочко), необхідні для підтримання, покращання, встановлення (після операцій) та зміцнення функціональної активності організму. Тому, на наш погляд, враховуючи наведене, «Енергін» повинно класифікувати в групі фармацевтичної продукції, у товарній позиції лікарські засоби.

За нашою думкою, у Законі України «Про митний тариф України» допущені неточності в текстах приміток до

розділів, позицій, підпозицій, наявність які виникають у результаті перекладу з офіційної мови оригіналу на українську. Щодо розглядуваного прикладу вважаємо, що термін «харчова добавка» вжито у митному документі (поясненнях до УКТЗЕД) у значенні *біологічно активні добавки* до їжі (дієтичні добавки, функціональні харчові продукти, харчові продукти для спеціального дієтичного споживання).

П. Ю. Баранов, експерт Харківського НІИСЭ, кандидат економічних наук

ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ, СВЯЗАННЫХ С НАРУШЕНИЕМ ПРАВ НА ОБЪЕКТЫ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ

Актуальность проблемы заключается в том, что за последнее время в украинской судебной и следственной практике появляется большое количество дел, связанных с нарушением прав на объекты интеллектуальной собственности (ОИС). Множество дел остается без рассмотрения из-за отсутствия четкого информационно-методического обеспечения методик и недостатка судебных экспертов требуемой квалификации. От этого страдает законный правообладатель, а также экономический потенциал и престиж Украины, как правового государства. В этой связи, целью предлагаемой дискуссии является систематизация и анализ проблем, возникающих при проведении экономических исследований, связанных с использованием прав на ОИС, и поиск путей их решения.

Анализ трудностей, усложняющих проведение экономических исследований (ЭИ), связанных с нарушением прав